

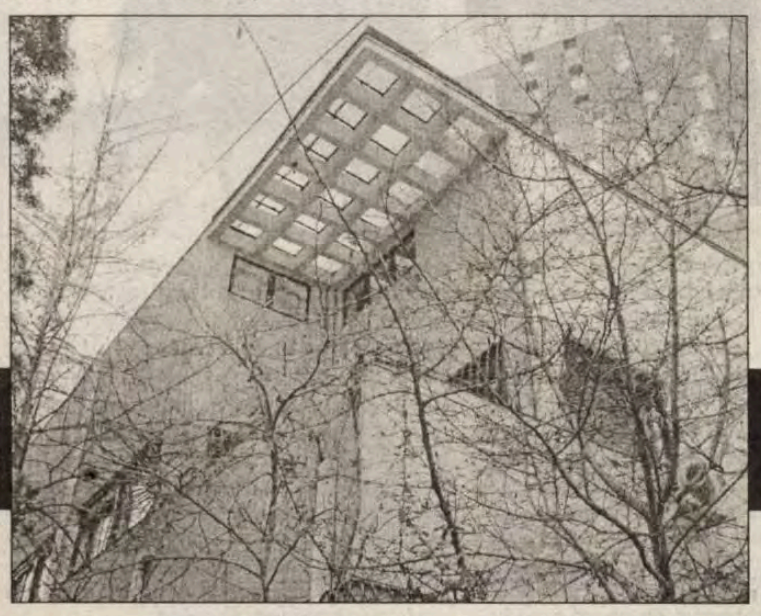
DARIA GHIU

Marcel Iancu, un Bucureşti invizibil

Marcel Iancu, arhitect
16 iulie, librăria *Cărturești* – lansare *Traseu urban Marcel Iancu*
15 octombrie – lansare album bilingv Marcel Iancu

„...Fereastra, foarte mare, mai mult decât dublă, era mereu luminată. Vila, modernă de tot, se distingea albă, umbroasă, cu linii geometrice şi balcoane dreptunghiulare. Fereastra era ca un far în noapte, spre câmpul dinspre Floreasca, înspăimântător de plin de viaţă, la etajul al doilea (...).“ Aşa descrie Camil Petrescu, în ***Patul lui Procust***, casa doamnei T. Nefiind neapărat o descriere spectaculoasă, ea devine emblematică pentru imaginea Bucureştiului anilor '30. Bucureştiul ***Patului lui Procust,*** apărut în 1933, este Bucureştiul modern, al deschiderii bulevardului Brătianu, al nebuniei progresului, al arhitecturii moderniste revoluţionare şi al mobilierului cubist, al cubismului ca „stil al epocii“, al simplităţii geometrice, este Bucureştiul ***Contimporanului*** avangardist şi deci al lui B. Fundoianu, Felix Aderca, Miliţa Pătraşcu, Maxy, Victor Brauner, Camil Petrescu, Ion Vinea şi Marcel Iancu.

Traseu urban Marcel Iancu – Începuturile arhitecturii moderne în Bucureşti. Case şi imobile construite între 1929-1938 este un proiect în premieră în Bucureşti, iniţiat de către *Asociaţia „E-cart.ro“* şi *Fundaţia pentru Arhitectură şi Urbanism „Simetria“*. Lansată pe 16 iulie la librăria *Cărtureşti*, harta acestui traseu-incursiune în Bucureştiul arhitecturii moderniste face parte dintr-un proiect foarte vast, care va continua în toamnă, pe 15 octombrie, cu lansarea unui album bilingv ce va cuprinde texte scrise de către arhitecţi şi cercetători, cât şi de specialişti în legislaţie şi în turismul cultural. De asemenea, cartea va avea şi un insert al artistului elveţian Erik Dettwiller. Alături de harta deja apărută şi de carte, proiectul ***Marcel Iancu, arhitect*** implică şi realizarea unui film documentar, în regia lui Paul Negoescu. Totul va fi, de asemenea, însoţit de o conferinţă de specialitate, ţinută de către cercetători ai operei lui Marcel Iancu din ţară şi din străinătate, precum şi de o expoziţie de fotografie Teodor Graur, a caselor şi imobilelor construite de Marcel Iancu în Bucureşti.

Vila Florica Reich, str. Gr. Mora, nr 39

Proiectul *Asociaţiei „E-cart.ro“* şi al *Fundaţiei pentru Arhitectură şi Urbanism „Simetria“* este un eveniment de o foarte mare importanţă. Primul pas, cel al trasării hărţii caselor şi imobilelor ce poartă semnătura Marcel Iancu, este deopotrivă o incursiune în viaţa pictorului, graficianului şi arhitectului, cât şi o lecţie de urbanism, introducerea într-un Bucureşti interbelic nou, liberal, un „Bucureşti modern“, al totalei schimbări stilistice şi al revoluţiei formelor şi liniilor.

Coordonat de către Doina Anghel, Angelica Iacob şi Alexandru Beldiman, proiectul e documentat şi de către Ana Maria Guguian, Mihai Plămădeală, Augusta Milena Pop şi Silvanea Râpeanu.

„Văd nevoia urgentă de a reface Bucureştiul...“, „Ceea ce se poate face azi în Bucureşti nu se va mai putea realiza niciodată. Stilul modern cere urbanismul modern“; „Oraşul nostru, capitala ţării, este hotărât chemat să îmbrace un scop şi o formă europeană“, scria Marcel Iancu în 1934-35. Întors din Occident în 1921, devine în Bucureşti redactor, alături de Ion Vinea, al revistei de avangardă ***Contimporanul,*** până în 1932. Aici îşi expune concepţiile sale estetice despre noua viaţă a oraşului. Iancu studiase arhitectura la Zürich, unde, împreună cu Tristan Tzara, face parte din grupul fondator al mişcării Dada, alături de Hugo Ball şi Hans Arp. În aceşti ani, cunoaşte toată avangarda europeană, iar în 1918 formează ***Das Neue Leben,*** cu Giacometti, Hans Arp, Baumanm şi Tauber. Odată întors în ţară din miezul lucrurilor, din miezul avangardei europene, Marcel Iancu începe diseminarea principiilor sale şi a arhitecturii sale. Vila Jean Fuchs, din strada Negustori, azi foarte deteriorată, construită între 1927 şi 1929, este, conform lui Iancu, *„prima casă modernistă din Bucureşti“* şi cea dintâi din ţară. Casa este primită cu scepticism de către locuitorii caselor vechi boiereşti, dar provoacă senzaţie. Încet, încet, Marcel şi fratele său, Iuliu, care îşi deschid *Biroul de Studii Moderne,* sunt legitimaţi ca arhitecţi şi, mai ales, sunt asaltaţi de comenzi. Se pare că, până în 1941, când va părăsi România şi va pleca în Israel, unde se va stabili definitiv, Iancu va construi în Bucureşti 40 de case şi imobile.

În perioada comunistă şi după 1989, unele dintre construcţiile sale vor fi demolate, altele sunt astăzi puternic deteriorate. Proiectul ***Marcel Iancu, arhitect*** pune accentul şi pe interesanta mutaţie şi „reconfigurare din punct de vedere social“ a spaţiilor construite de Iancu – printr-o investigaţie din punct de vedere socio-antropologic, privindu-i pe proprietarii şi locuitorii de mai apoi ai imobilelor, a „fenomenului naţionalizării şi al retrocedării patrimoniului“, ce furnizează importante informaţii şi date de istorie recentă şi de întreg secol XX bucureştean.

Cel care a făcut arhitecturii moderne româneşti *„transfuzia de idei vitale şi nou“* (aşa cum îl consideră în acele vremuri colegii săi de la revista ***Oraşul***) este astăzi redat lumii culturale române, printr-un act necesar, un act de cultură care pune în valoare un val încă ignorat de către conştiinţa intelectuală românească. Un val de patrimoniu şi de valoare urbană ce pare încă neasimilat şi neasumat. Câţi dintre noi pot construi imaginea mentală a clădirilor construite şi proiectate în anii '30 de către Marcel Iancu? Câţi dintre noi pot descrie această mutaţie în arhitectura interbelică? Liniile şi unghiurile drepte, ferestrele-vitrină, geamurile-hublouri de vapor, casele tip imobil de câteva etaje. Bulevardul Brătianu este cubist. Traversăm zilnic un Bucureşti al arhitecturii moderniste, dar nu am învăţat încă să-l apreciem, să-l considerăm patrimoniu, nu am învăţat să-l privim, să-l gustăm, să-l retrăim din perspectiva prezentului. Bucureştiul nu este doar al arhitecturii neoclasice de sfârşit de secol XIX, este şi Bucureştiul arhitecturii liberale, Bucureştiul construit în pas cu mişcările europene, e un Bucureşti revoluţionar, foarte modern, „de stânga“, al clasei de mijloc interbelice. Este Bucureştiul noului, iniţiat de către unul dintre cei mai importanţi membrii ai avangardei româneşti şi unul dintre fondatorii mişcării Dada!

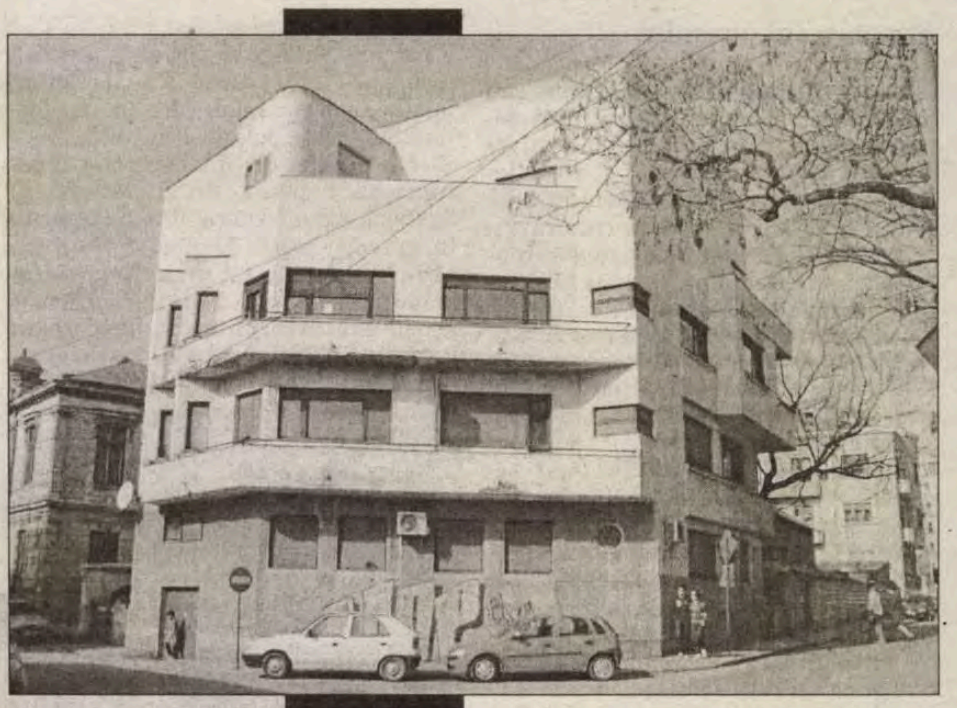
Harta lansată în premieră de *E-cart.ro* şi *Fundaţia „Simetria“* trasează două zone bucureştene, denumite, în anii interbelici, sectorul I Galben – zona de Nord, rezidenţială, în jurul Pieţii Charles de Gaulle – şi sectorul II Negru – zona centrală (Bd. Corneliu Coposu – Carol I – Pache Protopopescu) – şi cuprinde 18 clădiri Marcel Iancu pe care iniţiatorii proiectului şi le doresc intrate într-un circuit cultural al Bucureştiului.

Marcel Iancu, arhitect, demarat pe 16 iulie cu ***Harta traseului urban al începuturilor arhitecturii moderne,*** e un proiect lăudabil, foarte bine construit de către iniţiatorii săi, Doina Anghel şi Angelica Iacob, şi extrem de necesar într-o continuă descoperire a Bucureştiului, o capitală ce pentru mulţi dintre noi, din ignoranţă, s-a transformat într-un oraş epuizat, neinteresant, care nu are nimic de oferit sau a cărui „ofertă“ se opreşte la începutul secolului XX şi continuă abia către ultimii ani ai veacului trecut, nereuşind să facă vizibilă şi să pună în valoare imaginea uneia dintre cele mai interesante perioade artistice şi urbanistice româneşti. Harta tocmai asta face şi te invită s-o deschizi şi s-o parcurgi nu doar cu privirea, ci şi cu pasul, într-o zi frumoasă de august bucureştean, pe urmele unuia dintre iniţiatorii arhitecturii moderne bucureştene şi important artist român, Marcel Iancu.

Imobile construite de Marcel Iancu

Zona de Nord Sectorul I Galben
1. Vila Maria Lambru (1928) Str. Popa Savu nr. 5
2. Imobilul Bazaltin (1935) Piaţa Charles de Gaulle nr. 2
3. Vila Paul Wexler (1931) Str. Grigore Mora nr. 36
4. Vila Florica Reich (1936) Str. Grigore Mora nr. 39
5. Vila Florica Chihăescu (1930) Şoseaua Kiseleff nr. 49
6. Vila Hermina Hassner (1937) Str. Pictor Iscovescu nr. 32
7. Vila Emil Pătraşcu (1937) Str. Pictor Ion Negulici nr. 19

Zona centrală Sectorul II Negru
8. Imobilul Herman Iancu (1926) Str. Maximilian Popper nr. 55
9. Imobilul Jacques Costin (1933) Str. Paleologu nr. 5
10. Imobilul Clara Iancu (soţia artistului, 1931) Str. Caimatei nr. 20
11. Imobilul Frida Cohen (1935) Str. Stelea Spătarul nr. 17
12. Vila Paul Iluţă şi laboratorul (1931-1935) Str. Olari nr. 23
13. Imobilul Poldi Chapier (1935) Str. Dimitrie Onciu nr. 16 A
14. Casa Poldi Chapier (1929) Intrarea General Ipătescu nr. 4
15. Imobil proprietar necunoscut (1935) Str. Pictor Ştefan Luchian nr. 3
16. Imobilul Alexandrescu (1935) Str. Traian nr. 179
17. Vila Jean Juster (1931) Str. Silvestru nr. 5
18. Imobilul Solly Gold (1934) Bd. Hristo Botev nr. 38

Imobilul Solly Gold, str. Hristo Botev, nr. 38